

Panostaja Oyj:n selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

SUOMEN LISTAYHTIÖIDEN HALLINNOINTIKOODIN (CORPORATE GOVERNANCE) NOUDATTAMINEN TILIKAUDELLA 2017

Panostaja Oyj noudattaa toiminnassaan ja hallintonsa järjestämisessä Suomen Listayhtiöiden Hallinnointikoodia (2015). Hallinnointikoodi on saatavilla arvopaperimarkkinayhdistyksen ylläpitämältä verkkosivulta internetosoitteesta www.cgfinland.fi.

Tämä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on laadittu toimintakertomuksesta erillisenä kertomuksena. Yhtiön hallitus on käsitellyt ja hyväksynyt tämän selvityksen. Yhtiön tilintarkastaja on tarkastanut, että tämän selvityksen sisältämä kuvaus taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa.

YHTIÖKOKOUS

Panostaja Oyj:n ylin päättävä elin on varsinainen yhtiökokous. Yhtiökokous vahvistaa vuosittain yhtiön tilinpäätöksen, päättää osingonjaosta ja vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle sekä hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien valitsemisesta ja heille maksettavista palkkioista. Varsinaisen yhtiökokouksen kutsuu koolle yhtiön hallitus. Varsinainen yhtiökokous on yhtiöjärjestyksen mukaan pidettävä vuosittain huhtikuun loppuun mennessä. Kutsu yhtiökokoukseen on julkaistava yhtiön internet-sivuilla aikaisintaan kaksi (2) kuukautta ja viimeistään kolme (3) viikkoa ennen yhtiökokousta, mutta kuitenkin yhdeksän päivää ennen yhtiökokouksen täsmäytyspäivää. Hallitus voi lisäksi harkintansa mukaan ilmoittaa yhtiökokouksesta yhdes- sä tai useammassa sanomalehdessä. Yhtiökokoukseen osallistuvat toimitusjohtaja, hallituksen puheenjohtaja, hallituksen jäsenet sekä hallituksen jäseneksi ensimmäistä kertaa ehdolla oleva henkilö, ellei heidän poissaololleen ole painavia syitä. Tilintarkastajat osallistuvat varsinaiseen yhtiökokoukseen.

HALLITUS

Yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtii hallitus, johon kuuluu Panostaja Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaan vähintään kolme ja enintään kuusi varsinaista jäsentä. Hallitukseen on kuulunut tili-

kaudella 2017 kuusi jäsentä. Hallituksen jäsenet valitsee varsinainen yhtiökokous. Käytäntönä on viime vuosina ollut, että ehdotukset hallituksen jäsenten palkkioista ja hallituskokoonpanosta yhtiökokoukselle saadaan yhtiön osakkeenomistajilta, jotka edustavat yli 10 % yhtiön osakkeista ja äänistä. Osana valmisteluprosessia yhtiön hallituksen puheenjohtaja osallistuu tarvittaessa keskusteluihin suurimpien osakkaiden kanssa eri näkemysten ja yhtiön tilanteen huomioon ottamiseksi hallituksen kokoonpanossa. Hallituksen jäsenen toimikausi päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Riippumattomuusarviointi

Yhtiön hallitus on suorittanut hallinnointikoodin suosituksen 10 mukaisesti hallituksen jäsenten riippumattomuusarvioinnin suhteessa yhtiöön ja suhteessa merkittäviin osakkeenomistajiin. Yhtiön hallituksen kuudesta jäsenestä kuusi on hallituksen arvion mukaan riippumattomia yhtiöstä ja viisi yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista.

Hallituksen jäsenet

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 31.1.2017 hallitukseen valittiin:

JUKKA ALA-MELLO S. 1963

Hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2011, hallituksen jäsen vuodesta 2006.

Kauppätieteiden maisteri ja KHT, KONE Oyj:n johtaja ja hallituksen sihteeri. Aikaisempi työkokemus: PricewaterhouseCoopers Oy:n osakas 1995–2006, KHT-tilintarkastaja 1993–2006 ja tilintarkastaja 1987–1990 sekä Panostaja Oyj:n talouspäällikkö 1990–1993

Muut luottamustehtävät: hallituksen jäsen ja toimitusjohtaja Security Trading Oy:ssä ja Holding Manutas Oy:ssä sekä hallituksen puheenjohtaja Johtopanos Oy:ssä ja OWH-Yhtiöt Oy:ssä.

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista.

EERO ERIKSSON S.1963

Hallituksen jäsen vuodesta 2011.

Valtiotieteen maisteri, Fennia Varainhoito Oy:n toimitusjohtaja. Aikaisempi työkokemus: Fennia-konsernin sijoitusjohtaja 2002–2017, Eläke-Fennian sijoitusjohtaja

1998–2001, Merita Henkivakuutus Oy:n sijoitusjohtaja, Suomen Yhdyspankin pankinjohtaja.

Muut luottamustehtävät: Diabetes tutkimussäätiön sijoitusvaliokunnan jäsen, Oulun Diakonissalaitoksen säätiön varainhoitovaiokunnan jäsen. Kyllikki ja Uolevi Lehikoisen säätiön hallituksen jäsen.

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista.

MIKKO KOSKENKORVA S.1982

Hallituksen jäsen vuodesta 2011, Datanomi, Pajakulma Oy:n IT-Projektipäällikkö.

Muut luottamustehtävät: Johtopanos Oy:n hallituksen jäsen, Treindex Oy:n hallituksen jäsen ja toimitusjohtaja.

Riippumaton yhtiöstä.

TARJA PÄÄKKÖNEN S. 1962

Hallituksen jäsen vuodesta 2016.

Tekniikan tohtori (yritysstrategiat), diplomi-insinööri (rakennustekniikka), Boardman Oy:n partneri ja hallituksen puheenjohtaja, Brand Compass Group. Aikaisempi työkokemus: Itella Oyj konsernin myynti- ja markkinointiyksikön johtaja ja johtokunnan jäsen 2005–2010, Nokia Oyj Nokia Mobile Phones -johtoryhmän jäsen ja useat globaalit Senior Vice President -tasoiset johtotehtävät Euroopassa, USA:ssa ja Aasiassa 1994–2004

Muut luottamustehtävät: SATO Oyj:n hallituksen ja palkitsemisvaliokunnan jäsen, FIRA Oyj:n hallituksen jäsen ja tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja, Helsingin Yliopiston Yhtymän hallituksen ja palkitsemisvaliokunnan jäsen, Spinverse Group Oy:n hallituksen jäsen, Ohjelmistoyhtiö Sunduka Oyj:n ja Cardu Oy:n hallitusten jäsen, Qentinel Oy:n hallituksen jäsen.

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista.

HANNU TARKKONEN S. 1950

Hallituksen jäsen vuodesta 2014, hallituksen jäsen myös vuosina 2007–2012, Yo-merkonomi. Aikaisempi työkokemus: Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Eteran toimitusjohtaja 2010–2014, Eläkevakuutusyhtiö Eteran varatoimitusjohtaja 2005–2009, Eteran sijoitusjohtaja 1997–2004.

Muut luottamustehtävät: Icecapital Pankkiiriliike Oy:n hallituksen jäsen, Pohjola Rakennus PRG Oy:n hallituksen jäsen, Terwa Management Oy:n hallituksen puheenjohtaja, Terwa Kiinteistökehitys Oy:n hallituksen puheenjohtaja, Raisio Oyj:n hallintoneuvoston jäsen, nimitystyöryhmän jäsen 2007–2014, Työeläkevakuuttajat TELA ry:n

hallituksen jäsen 2010–2014 ja Hypoteekkiyhdistyksen hallintoneuvoston jäsen 2007–2013.

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista.

ANTERO VIRTANEN S. 1954

Hallituksen jäsen vuodesta 2013

Kauppatieteiden maisteri, HHJ-Pj, aikaisempi työkokemus: Jesura Oy:n toimitusjohtaja 2010–, Wavin Nordic hallituksen jäsen 2004–2009, Wavin-Labkon Oy:n toimitusjohtaja ja hallituksen jäsen 2003–2009, Labko Oy:n toimitusjohtaja 1988–2003, hallituksen jäsen 1976–2003, puheenjohtaja 1996–2003, toimitusjohtaja Elarne Ky 1986–1988

Muut luottamustehtävät: Tampereen kauppakamarin hallituksen jäsen 1991–1998. Vuodesta 1976 useita hallituksen jäsenyyksiä ja puheenjohtajuuksia, 2008 alkaen Hallituspartnereiden jäsen. Hallituspartnereiden puheenjohtaja 2010–2013.

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista.

Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja mahdollisen varapuheenjohtajan. Hallituksen järjestäytymiskokous valitsi puheenjohtajaksi Jukka Ala-Mellon ja varapuheenjohtajaksi Eero Erikssonin.

Hallituksen jäsenten ja heidän määräysvalta-yhteisöjensä osakeomistus Panostaja Oyj:n osakkeissa 31.10.2017 oli seuraava:

Jukka Ala-Mello	138 434
Eero Eriksson	62 842
Mikko Koskenkorva	1 286 055
Tarja Pääkkönen	16 060
Hannu Tarkkonen	88 699
Antero Virtanen	46 227
Osakeomistus yhteensä	1 638 317

Hallituksen tehtävät

Hallitus on laatinut toimintaansa varten kirjallisen työjärjestyksen. Työjärjestys pitää sisällään hallituksen tilikauden suunnitellut kokoontumisajankohdat, kokouksiin kutsuttavat muut läsnäolijat sekä kokouskäytännöt. Lisäksi työjärjestyksessä on määritelty erikseen hallituksen keskeiset tehtävät ja toimintaperiaatteet. Hallituksen yleisenä tehtävänä on suunnata yhtiön toiminta niin, että se tuottaa pitkällä aikavälillä mahdollisimman suuren lisäarvon siihen sijoitetuille pääomille.

Hallitus käsittelee laissa mainittujen tehtävien lisäksi yhtiön ja konsernin kannalta olennaisia ja laajakantoisia asioita:

- pitkän aikavälin vision, strategiset tavoitteet ja taloudelliset tavoitteet
- konserniin kuuluvien yhtiöiden budjetit osana konsernin budjettia
- konsernin olennaiset investoinnit, liiketoiminnan olennaiset laajentumiset tai supistumiset
- merkittävät yritys- ja liiketoimintakaupat
- konsernin rahoitusrakenteen

Arvioitaessa asioiden olennaisuutta ja merkittävyyttä huomioon otetaan mm. Nasdaq Helsinki Oy:n säännökset ja konsernin budjetti.

Lisäksi tehtäviensä toteuttamiseksi hallitus:

- vahvistaa yhtiön arvot ja toimintatavat sekä seuraa niiden toteutumista
- määrittelee yhtiön voitonjakopolitiikan
- seuraa tilinpäätösraportoinnin prosessia ja tilinpäätöksen ja konsernitiilinpäätöksen lakisääteistä tilintarkastusta sekä valvoo taloudellista raportointiprosessia
- käsittelee ja hyväksyy toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen sekä osavuosisikatsaukset
- nimittää ja vapauttaa tehtävistään toimitusjohtajan ja päättää hänen työehdoista ja kannustinjärjestelmästä
- tekee tarvittaessa esityksen yhtiökokoukselle johdon ja henkilöstön palkkiojärjestelmistä
- huolehtii Corporate Governance koodin suositusten 16 mukaisista tarkastusvaliokunnalle kuuluvista tehtävistä
- käy vuosittain läpi yhtiön toimintaan liittyvät keskeiset riskit ja niiden hallinnan sekä antaa tarvittaessa niitä koskevia ohjeita toimitusjohtajalle ja vahvistaa yhtiön sisäisen valvonnan pääperiaatteet ja riskienhallintapolitiikan
- päättää mahdollisista merkittävistä lahjoituksista
- pitää vähintään kerran vuodessa yhteisen kokouksen sekä tilintarkastajien että johtoryhmän kanssa
- kuulee tarvittaessa konserniin kuuluvien yhtiöiden toimitusjohtajaa hänen yhtiönsä liittyvässä olennaisessa asiassa
- arvioi kerran vuodessa omaa toimintaansa ja toimitusjohtajan toimintaa
- arvioi tilintarkastajan ja tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta ja tarkastettaville yhtiöille tarjottavia ohjeita palveluita
- valmistelee tilintarkastajien valintaa koskevan päätösehdotuksen yhtiökokoukselle
- käsittelee muut asiat, jotka hallituksen puheenjohtaja tai toimitusjohtaja ovat esittäneet otettavaksi kokouksen esityslistalle. Myös muilla hallituksen jäsenillä on

oikeus saattaa haluamansa asia hallituksen käsiteltäväksi ilmoittamalla siitä puheenjohtajalle.

Hallitus arvioi vuosittain toimintaansa ja työtapojaan. Arvioinnin yhteydessä hallitus selvittää samalla, miten sen oma toimintasuunnitelma on toteutunut ja tarkistaa, onko työjärjestys ajan tasalla. Arvioinnin tulokset otetaan huomioon hallituksen kokoonpanoa ja seuraavaa toimintasuunnitelmaa laadittaessa.

Hallituksella ei ole erillisiä valiokuntia ja siten hallitus vastaa tarkastusvaliokunnan tehtävistä Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin mukaisesti.

Hallituksen kokoukset

Tilikaudella 2017 hallitus kokoontui 12 kertaa. Hallituksen jäsenet osallistuivat kokouksiin seuraavasti:

	Osallistuminen
Jukka Ala-Mello	12 / 12
Eero Eriksson	11 / 12
Mikko Koskenkorva	12 / 12
Tarja Pääkkönen	12 / 12
Hannu Tarkkonen	12 / 12
Antero Virtanen	12 / 12

Hallituksen monimuotoisuutta koskevat periaatteet

Panostajan hallituksen kokoonpanon valmistelussa otetaan huomioon yhtiön toiminnan tarpeet ja niistä johtuva lähtökohta monimuotoisuuden huomioimiselle. Monimuotoisuutta tarkastellaan erilaisten tekijöiden kautta. Tällaisia tekijöitä ovat muun muassa hallituksen ikä- ja sukupuolijakauma, jäsenien koulutuksellinen ja ammatillinen tausta, tehtävän kannalta merkityksellinen kokemus sekä henkilökohtaiset ominaisuudet. Monimuotoisuutta koskevien periaatteiden tarkoituksena on osaltaan varmistaa se, että hallituksen osaaminen ja kokemus kokonaisuutena sekä kokoonpanon monipuolisuus riittävällä tavalla vastaavat Panostajan liiketoimintamallin ja omistajarakenteen tarpeita. Hallituksen jäsenillä tulee myös olla mahdollisuus käyttää riittävästi aikaa hallitustyöskentelyyn huomioiden Panostajan nykyiset ja suunnitellut tarpeet.

Yhtiö ja sen merkittävät osakkeenomistajat ovat toteuttaneet hallituksen kokoonpanossa monimuotoisuuden vaatimuksia. Yhtiökokouksen tammikuussa 2017 valitsemalla hallituksella kuudesta jäsenestä viisi oli miehiä ja yksi nainen. Lisäksi muut yllämainitut monimuotoisuuden kannalta tärkeät tekijät ja ominaisuudet olivat edustettuna hallituksessa tilikaudella 2017.

TOIMITUSJOHTAJA

Toimitusjohtajana toimii varatuomari Juha Sarsama (s. 1965, toimitusjohtaja vuodesta 2007, Varatuomari, M.S.M Boston University Brussel, aikaisempi työkokemus: toimitusjohtaja OpusCapita Oy, hallintojohtaja Saarioinen Oy, talousjohtaja OpusCapita Oyj).

Yhtiön hallitus nimittää toimitusjohtajan. Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräyksien mukaisesti. Toimitusjohtaja toimii emoyhtiön johtoryhmän jäsenen esimiehenä.

Toimitusjohtaja valmistelee ja esittelee hallitukselle päätettäväksi pitkän aikavälin strategiset tavoitteet, konserniin kuuluvien yhtiöiden budjetit osana konsernin budjettia, konsernin olennaiset investoinnit, liiketoiminnan olennaiset laajentumiset tai supistumiset sekä merkittävät yritys- ja liiketoimintakaupat. Toimitusjohtaja ei ole hallituksen jäsen.

LIKETOIMINNAN ORGANISOINTI

Johtoryhmä

Panostaja-konsernin johtoryhmään on kuulunut tilikaudella 2017 toimitusjohtaja Juha Sarsama, talous- ja rahoitusjohtaja sekä varatoimitusjohtaja Tapio Tommila (s. 1978, KTM, eMBA), sijoitusjohtaja Miikka Laine (s. 1972, KTM, OTK) ja kehitysjohtaja Minna Telanne (s. 1964, HTL). Johtoryhmän puheenjohtajana toimii toimitusjohtaja ja se kokoontuu säännöllisesti. Toimitusjohtaja vastaa lakisääteisten vastuidensa lisäksi Panostaja Oyj:n toiminnan organisoinnista, koko konsernin johtamisjärjestelmästä ja sen kehittamisestä sekä asioiden valmistelusta ja esittelystä yhtiön hallitukselle. Talous- ja rahoitusjohtaja vastaa konsernin rahoituksesta, talouden raportointiprosessista ja riskienhallintaprosessista sekä näiden kehittamisestä. Sijoitusjohtaja vastaa yritysostoprosessista sekä siihen liittyvästä analyysi- ja arvonmääritysprosessista. Kehitysjohtaja vastaa konsernin johtamisjärjestelmästä, sen kehittamisestä, konsernin kehityshankkeista sekä tukee sijoituskohteita näiden omissa kehityshankkeissaan.

Johtoryhmällä ei ole lakiin tai yhtiöjärjestykseen perustuvaa toimivaltaa. Johtoryhmä toimii toimitusjohtajan johdolla ja sen tehtävänä on Panostaja Oyj:n prosessien kehittäminen. Johtoryhmässä valmistellaan sijoituskohteiden omistaja-arvon kehittämiseen liittyvät toimenpiteet sekä konsernin laajuiset kehityshankkeet ja konsernin strategia. Johtoryhmän jäsenten valinnasta päättää toimitusjohtaja.

Johtoryhmän jäsenten ja heidän määräysvaltaYTEISÖIDENSÄ osakeomistus Panostaja Oyj:n osakkeissa 31.10.2017 oli seuraava:

Juha Sarsama / Pravia Oy	675 906
Tapio Tommila / Comito Oy	320 773
Miikka Laine	203 840
Minna Telanne	214 768
Osakeomistus yhteensä	1 415 287

Sijoituskohteet

Panostaja-konsernin operatiivinen liiketoiminta tapahtuu enemmistöomistuksessa olevissa sijoituskohteissa. Kunkin sijoituskohteen hallitukseen kuuluu sijoituskohteen toimitusjohtajan lisäksi yksi tai kaksi Panostaja Oyj:n johtoryhmän jäsentä, sekä vähintään yksi konsernin ulkopuolinen asiantuntijajäsen. Sijoituskohteen hallituksen puheenjohtaja toimii sijoituskohteen toimitusjohtajan esimiehenä. Sijoituskohteita koskevat operatiiviset päätökset tehdään kussakin sijoituskohteessa.

PÄÄPIIRTEET TALOUDELLISEEN RAPORTOINTIPROSESSIIN LIITTYVÄSTÄ SISÄISESTÄ VALVONNASTA JA RISKIENHALLINNASTA

Sisäinen valvonta

Panostaja Oyj:n hallitus vahvistaa Panostaja-konsernin sisäistä valvontaa koskevat toimintaperiaatteet ja arvioi vähintään kerran vuodessa sisäisen valvonnan tilan. Taloudellisella raportointiprosessilla tarkoitetaan toimintoja, jotka tuottavat yhtiön johtamisessa käytettävää taloudellista tietoa sekä lakien, standardien ja muiden yhtiötä koskevien säännösten mukaisesti julkistettavaa taloudellista tietoa. Taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvällä sisäisellä valvonnalla on tavoitteena varmistaa, että Panostaja-konsernin toiminta on tuloksellista ja että päätöksenteko perustuu luotettavaan informaatioon ja riittävään liiketoimintariskien tunnistamiseen sekä, että yhtiön julkistamat taloudelliset raportit antavat olennaisesti oikeat tiedot yhtiön taloudesta. Tilinpäätöshetkellä kahdeksassa enemmistöomistuksessa olevassa sijoituskohteessa on oma talousjohto, ja lisäksi emoyhtiössä on erillinen konsernin talous- ja rahoitusjohtajan alaisuudessa työskentelevä taloushallinnon organisaatio. Sijoituskohteilla on käytössään useita eri kirjanpidon ja taloudellisen raportoinnin tietojärjestelmiä. Konsernin talousraportointia hoidetaan yhden keskitetysti hallinnoidun tietojärjestelmän avulla. Sijoituskohteet vastaavat tietojen tuottamisesta konsernin raportointijärjestelmään.

Panostajan enemmistöomistuksessa olevat sijoituskohteet valmistelevat oman budjettinsa, joka hyväksytään kyseisen yhtiön hallituksessa. Emoyhtiön budjetti yhdistetynä sijoituskohteiden budjetteihin muodostaa Panostaja Oyj:n konsernibudjetin, jonka Panostajan hallitus hyväksyy. Sijoituskohteet raportoivat emoyhtiölle tilikauden

aikana kuukausittain etukäteen sovitun raportointiaika- taulun mukaisesti. Kuukausittainen raportointi ja sen yhteydessä tehtävät analyysit ja vertailut ovat keskeinen osa taloudellisen raportoinnin avulla suoritettavaa ohjausta ja valvontaa. Jokaisen vuosineljänneksen jälkeen sijoituskoh- teet päivittävät tarvittaessa lopputilikauden ennusteen.

Sisäinen tarkastus

Panostaja Oyj:llä ei ole erillistä sisäisen tarkastuksen orga- nisaatiota. Emoyhtiön taloushallinnon organisaatio ohjaa ja valvoo säännöllisesti sijoituskohteiden raportointia sekä puuttuu raportoinnissa havaittuihin poikkeamiin ja tarvit- taessa tekee joko omia tai teettää erillisiä sisäisen tarkas- tuksen selvityksiä ulkopuolisilla asiantuntijoilla. Emoyhti- össä toimivan taloushallinnon organisaation vastuulla on yhtenäisten laskenta- ja raportointiperiaatteiden määrittely ja ohjeistaminen, raportointijärjestelmän jatkuva kehittä- minen sekä sijoituskohteiden taloushallinnon organisaat- ion kouluttaminen. Sekä kehittämisessä että koulutukses- sa otetaan huomioon sisäisen valvonnan tarpeet.

Riskienhallinta

Panostaja Oyj:n riskienhallinnan tavoitteena on turva- ta liiketoiminnan jatkuvuus ja tukea Panostajaa ja sen omistamia sijoituskohteita määritettyjen tavoitteiden ja strategioiden saavuttamisessa.

Riskiksi luokitellaan sellaiset tekijät, jotka saattavat vaarantaa tai estää Panostajan tai sen omistaman sijoit- uskohteen strategisten tavoitteiden saavuttamisen tai toiminnan jatkuvuuden tai muutoin aiheuttaa merkittäviä seuraamuksia Panostajalle, sen omistajille, sijoituskohteil- le, henkilöstölle tai muille sidosryhmille. Merkittävimpiä yhtiön hallituksen tietoon tulleita riskejä ja epävarmuuste- kijöitä on kuvattu yhtiön toimintakertomuksessa.

Riskienhallinta on olennainen osa osakeyhtiölain mukaista hallituksen ja toimitusjohtajan yleistöimivaltaa ja hyvää hallintotapaa sekä Panostajan liiketoiminnan suunnittelua ja johtamista.

Panostajassa riskienhallinta perustuu riskien tunnistami- seen, arviointiin ja raportointiin. Konsernitason riskien tunnistaminen, arviointi ja raportointi ovat emoyhtiön toimitusjohtajan vastuulla ja sijoituskohteissa vastuu on kyseisen sijoituskohteen toimitusjohtajalla. Kaikki olennai- set riskit raportoidaan konsernin emoyhtiön hallitukselle.

Panostajassa käytetään yhtenäistä mallia konsernin ja sijoituskohteiden riskien tunnistamiseen. Riskien tunnis- taminen, arviointi ja raportointi sijoituskohtekohtaisesti mahdollistavat tehokkaiden riskienhallinta-toimenpiteiden luomisen ja ylläpitämisen.

Riskejä tunnistetaan ja arvioidaan niiden todennä- köisyyden, merkittävyyden ja vaikuttavuuden kautta. Toimenpiteissä korostuvat kehityssuunnan seuraaminen ja riskin hallintatoimet.

Riskianalyysit ja -arviointit toteutetaan itsearviointeina ja yhteenvedo käsitellään ja hyväksytään sijoituskohteiden hallituksessa. Riskejä kartoitetaan ja käsitellään myös yhdessä vahinkovakuutusyhtiön riskienhallintapalveluiden kanssa. Analyysien ja arviointien perusteella päätetään riski- enhallinnan kehityshankkeista, jotka voidaan toteuttaa joko konsernin laajuisina tai yhtä sijoituskohdetta koskevina.

Panostaja luokittelee keskeiset riskit neljään pääryh- mään: strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinko- riskeihin.

Panostajan hallitus vastaa yhtiön riskienhallinnasta ja valvoo sen toteutumista. Hallitus hyväksyy yhtiön riskien- hallintapolitiikan.

Panostajan toimitusjohtaja ja johtoryhmä ovat vastuussa riskienhallintaperiaatteiden määrittämisestä, käyttöönotosta ja siitä, että riskienhallinta on asianmukai- sesti järjestetty. He myös vastaavat siitä, että riskit otetaan huomioon yhtiön suunnitteluprosesseissa ja että niistä raportoidaan riittävällä ja asianmukaisella tavalla hallituk- selle. Lisäksi he vastaavat riskienhallinnan kehittämisestä sekä arvioivat jatkuvasti hallitustyöskentelyn kautta sijoit- uskohteiden johdon kyvykkyyttä myös riskienhallinnan osa-alueella.

Sijoituskohteiden toimitusjohtajat ja hallitus vastaavat oman vastuualueensa riskien tunnistamisesta, arvioinnista ja hallinnasta Panostajan ohjeistuksen mukaisesti sekä riskienhallinnan kehitystoimenpiteiden toteutuksesta ja raportoinnista.

Panostajan talous- ja rahoitusjohtaja vastaa riskienhal- linnan toimintamallista ja raportoinnista konsernitasolla sekä konsernin liiketoimintamallin ja riskienhallintapolitiikan mukaisesta käytännön toimeenpanosta ja valvonnasta sijoituskohteissa. Rahoitusriskeistä raportoidaan säännöl- lisesti Panostajan hallitukselle.

Jokainen työntekijä vastaa omaan työhönsä liittyvi- en ja muutoin havaitsemiensa riskien tunnistamisesta ja raportoinnista esimiehelle.

TILINTARKASTUS

Panostaja-konserniin kuuluvien yhtiöiden lakisäateisistä tilintarkastuksesta vastaa yhtiökokouksen valitsemat tilin- tarkastajat. Tilikaudella 2017 tilintarkastajana emoyhtiös- sä ja konsernissa ovat toimineet KHT Markku Launis ja tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, päävas- tuullisena tilintarkastajana Lauri Kallaskari.

Tilintarkastajat antavat yhtiön osakkeenomistajille lain edellyttämän tilintarkastuskertomuksen tilinpäätöksen yhteydessä. Panostaja Oyj:n hallitus saa tilinpäätöstä käsitellessään vastuulliselta tilintarkastajalta selostuksen tarkastuksen toteutumisesta ja havainnoista. Tarvittaessa tilintarkastajat osallistuvat hallituksen kokouksiin ja raportoivat muutoinkin hallitukselle. Tilikaudella 2017 tilintarkastuksesta maksetut palkkiot olivat 148 tuhatta euroa ja tilintarkastajille muista tilintarkastukseen liittymättömistä palveluista maksetut palkkiot olivat 342 tuhatta euroa.

SISÄPIIRIHALLINTO

Sisäpiiriohjeet

Panostaja -konsernissa noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa sisäpiirisääntelyä ja Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohjetta. Lisäksi konsernissa on oma sisäpiiriohje, joka täydentää Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohjetta ja jota päivitetään säännöllisesti. Panostajan sisäpiirihallinnon vastuulla ovat seuraavat tehtävät:

- sisäinen tiedottaminen sisäpiiriasioista;
- sisäpiiriasioita, kaupankäyntirajoitusta ja ilmoitusvelvollisuutta koskeva koulutus;
- sisäpiiriluetteloiden laatiminen, ylläpitäminen ja toimitaminen Finanssivalvonnalle (pyynnöstä);
- hyväksyntöjen saaminen sisäpiiriluettelossa olevilta henkilöiltä;
- sisäpiiriasioiden valvonta;
- sisäinen tiedottaminen kaupankäyntirajoitusta ja ilmoitusvelvollisuutta koskevista asioista;
- luettelon ylläpitäminen ilmoitusvelvollisista johtohenkilöistä ja heidän lähipiiristään;
- ilmoitusten tekeminen johtohenkilöille;
- tarvittaessa johtohenkilöiden opastaminen ilmoitusten tekemisessä heidän lähipiirilleen;
- johtohenkilöiden ja heidän lähipiirin liiketoimien julkistamisvelvollisuus;
- kaupankäyntirajoituksen ja ilmoitusvelvollisuuden valvonta; ja
- sisäpiiriasioita, kaupankäyntirajoitusta ja ilmoitusvelvollisuutta koskevan sääntelyn muutosten huolellinen seuranta.

Panostajan sisäpiirivastaavana toimii talous- ja rahoitusjohtaja.

Sisäpiiriläiset ja johtohenkilöt

Markkinoiden väärinkäyttöasetus ((EU) N:o 596/2014, ”MAR”) tuli voimaan 3.7.2016. MAR-sääntelyn seurauksena yhtiöllä ei enää ole julkista sisäpiiriä. Julkisen sisäpiirirekisterin viimeinen päivytyspäivä oli 2.7.2016. Yhtiöllä ei ole pysyvää sisäpiirirekisteriä. Sisäpiirihankkeista pidetään hankekohtaista sisäpiiriluetteloa Pörssin sisäpiiriohjeen mukaisesti.

Panostajan ilmoitusvelvollisiksi johtohenkilöiksi luetaan hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja johtoryhmä.

Panostajan johtohenkilöillä ja heidän lähipiiriin kuuluvilla on velvollisuus ilmoittaa Panostajalle ja Finanssivalvonnalle Panostajan rahoitusvälineillä tekemänsä liiketoimet, jotka Panostaja julkaisee erillisellä pörssitiedotteella. Panostajan johtohenkilöiden osakeomistus on myös julkaistu johtohenkilöiden luvalla yhtiön kotisivuilla. Osakeomistukset päivitetään kuukausittain.

Suljettu ikkuna

Panostajan johtohenkilöiden tulee ajoittaa kaupankäynti yhtiön liikkeelle laskemilla rahoitusvälineillä siten, ettei kaupankäynti heikennä arvopaperimarkkinoita kohtaan tunnettua luottamusta. Johtohenkilöt eivät saa käydä kauppaa yhtiön liikkeelle laskemilla rahoitusvälineillä yhtiön osavuositarkastuksen ja tilinpäätöstietojen julkistamista edeltävinä 30 päivänä. Kaupankäyntirajoitus on myös laajennettu Panostajan talousraporttien laadinnassa mukana oleviin henkilöihin sekä merkittävimpien sijoituskohteiden johtoon ja talousvastaaviin.

Menettely finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäillystä rikkomisesta

Panostaja noudattaa arvopaperimarkkinalain mukaista menettelyä, jonka kautta yhtiön palveluksessa olevat henkilöt voivat ilmoittaa Panostajan sisällä riippumattoman kanavan kautta finanssimarkkinoita koskevien säännösten ja määräysten epäillystä rikkomisesta.

PALKKA- JA PALKKIOSELVITYS TILIKAUDELTA 2017

Tämä palkka- ja palkkioselvitys on laadittu Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin 2015 mukaisesti.

Hallituksen jäsenten palkitseminen

Yhtiökokous vahvistaa hallituksen palkkiot vuosittain. Vuoden 2017 varsinainen yhtiökokous vahvisti hallitusten jäsenten palkkiot seuraavasti:

- Hallituksen puheenjohtajalle maksetaan palkkiota 40 000 euroa vuodessa
- Jokaiselle hallituksen muulle jäsenelle 20 000 euroa vuodessa.

Noin 40 %:a hallituksen jäsenelle maksettavista palkkioista maksetaan hallitukselle annetun osakeantivaltuutuksen perusteella antamalla hallituksen jäsenelle yhtiön osakkeita, mikäli hallituksen jäsen ei yhtiökokouspäivänä omista yli yhtä prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Mikäli hallituksen jäsenen omistusosuus yhtiökokouspäivänä on yli yksi prosentti yhtiön kaikista osakkeista, maksetaan palkkio kokonaisuudessaan rahana. Yhtiön hallituksen jäsenille luovutettiin tilikauden 2017 aikana palkkioina yhteensä 54 415 yhtiön osaketta.

Hallituksen jäsenet eivät kuulu Panostajan palkitsemisjärjestelmään, eivätkä he ole työsuhteessa yhtiöön.

Hallituksen jäsenten palkkiot tilikaudella 2017, euroa:

Hallitus	Palkkio osakkeina	Palkkio rahana	Palkkiot yhteensä
Jukka Ala-Mello	16 000	24 000	40 000
Eero Eriksson	8 000	12 000	20 000
Hannu Tarkkonen	8 000	12 000	20 000
Tarja Pääkkönen	8 000	12 000	20 000
Antero Virtanen	8 000	12 000	20 000
Mikko Koskenkorva	0	20 000	20 000
Yhteensä	48 000	92 000	140 0000

Toimitusjohtajan ja johdon palkitsemisperiaatteet

Johdon palkitsemis- ja sitouttamisjärjestelmät koostuvat rahapalkasta, luontoiseduista sekä osakepalkkiojärjestelmästä.

TOIMITUSJOHTAJA

Toimitusjohtajan palkasta ja muista eduista päättää hallitus. Toimitusjohtajalla on kirjallinen toimitusjohtajasopimus, jonka mukainen palkka on kiinteä. Toimitusjohtajan eläke määräytyy työeläkelain (TyEL) mukaan.

Toimitusjohtajasopimuksen mukainen irtisanomisaika on 6 kuukautta ja eroraha vastaa 12 kuukauden palkkaa.

Tilikaudella 2017 toimitusjohtajan vuosiansiot ja muut etuudet olivat maksuperusteisesti 226 108 euroa jakautuen seuraavasti:

	Kiinteä palkan osa	Tulospalkkio vuodelta 2017*	Yhteensä
Juha Sarsama	210 079	16 029	226 108

*Tulospalkkio-osuus on osa osakepalkkiojärjestelmää.

Muiden johtoryhmäläisten palkasta ja muista eduista päättää toimitusjohtaja. Muiden johtoryhmän jäsenen palkka on kiinteää ja eläke määräytyy työeläkelain (TyEL) mukaan. Muiden johtoryhmäläisten vuosiansiot ja muut etuudet olivat tilikaudella 2017 yhteensä 454 209 euroa.

	Kiinteä palkan osa	Tulospalkkio vuodelta 2017*	Yhteensä
Muut johtoryhmäläiset	427 696	26 513	454 209

*Tulospalkkio-osuus on osa osakepalkkiojärjestelmää.

Hallituksen voimassaolevat valtuutukset ja osana palkitsemista tehdyt päätökset

Yhtiön 5.2.2015 pidetty varsinainen yhtiökokous on valtuuttanut hallituksen päättämään yhdessä tai useammassa erässä osakeanneista ja optio-oikeuksien sekä muiden osakeyhtiölain 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta. Valtuutuksen nojalla voidaan antaa enintään 30 000 000 osaketta. Valtuutus koskee sekä uusien että yhtiön hallussa olevien osakkeiden antamista. Valtuutuksen perusteella hallitus päättää kaikista osakeantien ja optio-oikeuksien sekä muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisen ehdoista. Valtuutuksen perusteella on tähän mennessä annettu yhteensä 800 000 osaketta.

Osakepalkkiojärjestelmä

Panostajalla on käytössä tilikauden 2018 loppuun jatkuva osakepalkkiojärjestelmä, jossa siihen kuuluville johtoryhmän jäsenille voidaan myöntää palkkiona Panostajan osakkeita asetettujen tavoitteiden saavuttamisen perusteella. Tavoitteet asetetaan tilikauden pituisille ansaintajaksolle Panostaja-konsernin liikevoiton ja/tai muiden toiminnallisten tavoitteiden perusteella ja viiden (5) vuoden pituiselle ansaintajaksolle (vuodet 2014–2018) kumulatiivisen tulos per osake (EPS)-tunnusluvun perusteella.

Tilikauden 2017 päättyessä osakkeita on mahdollista saavuttaa yhteensä enintään 230 161 kappaletta, mikäli asetetut tavoitteet saavutetaan. Lisäksi mahdollista palkkiota maksetaan siten rahana, että se kattaa palkkiosta aiheutuvat verot ja veronluonteiset maksut. Palkkiona saatujen osakkeiden osalta johtoryhmän jäsenillä on velvollisuus olla luovuttamatta osakkeita 27 kuukauden aikana niiden saamisesta.

Panostaja Oyj:n hallitus päätti 8.12.2016 jakaa johdolle osakepalkkioina yhteensä 18 240 osaketta, joiden arvo luovutushetkellä oli yhteensä 16 598 euroa. Lisäksi palkkiota maksettiin rahana yhteensä 25 944 euroa, jolla katettiin palkkiosta aiheutuvat verot. Luovutetut osakkeet ja rahana maksetut palkkiot jakautuivat seuraavasti:

	Osakkeita, kpl	Osakkeiden arvo, €	Rahapalkkio, €	Palkkio yhteensä, €
Juha Sarsama	6 720	6 115	9 914	16 029
Muut johtoryhmäläiset	11 520	10 483	16 030	26 513
Osakkeita yhteensä	18 240	16 598	25 944	42 542

Johtoryhmän jäsenillä on tilinpäätöshetkellä 31.10.2017 henkilökohtaisessa tai määräysvallassaan olevan yhtiön omistuksessa yhteensä 1 250 000 kpl osakepalkkiojärjestelmään liittyvää Panostajan osaketta, jotka johtoryhmän jäsenet ovat sitoutuneet säilyttämään omistuksessaan järjestelmän voimassaoloajan.

Kannustin- ja sitouttamisjärjestelmässä oleva johdon osakeomistus jakaantuu seuraavasti:

Juha Sarsama / Pravia Oy	550 000
Tapio Tommila / Comito Oy	300 000
Miikka Laine	200 000
Minna Telanne	200 000
Osakkeita yhteensä	1 250 000

Johtoryhmän jäsenet ovat rahoittaneet sijoituksensa osittain itse ja osittain yhtiön lainoituksen avulla ja jäsenet kantavat aidon yrittäjärisikin järjestelmään tekemänsä sijoituksen osalta.

Tämä selvitys on saatavilla yhtiön internet-sivuilla osoitteessa www.panostaja.fi.